

Opinia Komitetu Regionów „Opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE”

(2010/C 232/09)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej, by sporządzić komunikat w sprawie: „Przygotowanie się na przyszłość: opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE” (komunikat w sprawie kluczowych technologii wspomagających [ang. key enabling technologies – KET]).
- Odnotowuje pierwszoplanową rolę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu rzeczowego dialogu z ogółem społeczeństwa i w podejmowaniu na szczeblu najbliższym obywateli problemów wywołujących zaniepokojenie opinii publicznej.
- Apeluje o przeprowadzenie przeglądu programu ramowego UE w zakresie badań i rozwoju technologicznego (PR) i większe dostosowanie go do potrzeb MŚP, tak by ułatwić ich udział we wspólnych projektach europejskich i zwiększyć potencjał rozwoju KET na szczeblu regionalnym.
- Zachęca regiony i miasta do wsparcia innowacji i przekazywania wiedzy między bazą naukową a przemysłem oraz do poprawy dostępności kapitału wysokiego ryzyka, również w odniesieniu do współpracy transgranicznej.
- Potwierdza znaczenie synergii między programami ramowymi, funduszami strukturalnymi i krajowymi strategiami dla realizacji szerszych celów UE w zakresie konkurencyjności i spójności.
- Odnotowuje znaczenie przeglądu zasad pomocy państwa w dziedzinie innowacji i zwraca się do Komisji o stałe informowanie go na temat rozwoju sytuacji w tym zakresie.
- Popiera propozycję Komisji dotyczącą powołania grupy ekspertów wysokiego szczebla, której zadaniem byłoby opracowanie wspólnej strategii długoterminowej w zakresie KET i wnosi, by Komisja od etapu początkowego informowała go stale o działaniu tej grupy.
- Zwraca uwagę na fakt, że europejska infrastruktura badawcza leży głównie w Europie Zachodniej i że należy propagować lepszą dystrybucję geograficzną w tym zakresie.
- Uważa, że proponowane działania, zwłaszcza w odniesieniu do obecnego brzmienia komunikatu w sprawie KET, nie budzą sprzeciwu, jeżeli chodzi o ich zgodność zarówno z zasadą pomocniczości, jak i proporcjonalności.

Sprawozdawca:	Veronica DIACONU (RO/PPE), Burmistrz Gorgoty
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przygotowanie się na przyszłość: opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE” COM(2009) 512 wersja ostateczna Opinia Komitetu zawiera również wyraźne odniesienie do komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego pt.: „Nanonauka i nanotechnologia: Plan działań dla Europy na lata 2005-2009. Drugie sprawozdanie z realizacji za lata 2007-2009” COM(2009) 607 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej, by sporządzić komunikat w sprawie: „Przygotowanie się na przyszłość: opracowanie wspólnej strategii w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających w UE” (komunikat w sprawie kluczowych technologii wspomagających [ang. *key enabling technologies* – KET]).
- Odnotowuje, że technologie te mają potencjał, by stać się wartościowym atutem dla obywateli, przedsiębiorstw i organów administracji, i mogą przyczynić się do poprawy produktów oraz jakości usług publicznych.
- Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do innych dokumentów i sprawozdań na ten temat, takich jak komunikat w sprawie: „Nanonauka i nanotechnologia: Plan działań dla Europy na lata 2005-2009” (sprawozdanie w sprawie nanotechnologii), które przyczyniają się do przyszłego rozwoju kluczowych technologii wspomagających (KET). Odnotowuje, że w komunikacie w sprawie KET nanotechnologia została określona jako jedna z pięciu kluczowych technologii wspomagających o największym znaczeniu strategicznym.
- Odnotowuje pierwszoplanową rolę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu rzeczowego dialogu z ogółem społeczeństwa i w podejmowaniu na szczeblu najbliższym obywateli problemów wywołujących zaniepokojenie opinii publicznej.
- Popiera zaproponowane w komunikacie w sprawie KET zwiększenie nacisku na wspólne programowanie strategiczne i projekty pokazowe, a także dążenie do bardziej strategicznego i skoordynowanego podejścia nie tylko ze strony UE i państw członkowskich, lecz również regionów.
- Przyjmuje z zadowoleniem fakt odniesienia się w omawianym komunikacie w sprawie KET do wsparcia dla regionalnych klastrów i sieci innowacji; ma to zasadnicze znaczenie dla tworzenia i utrzymywania innowacyjnych rozwiązań na światowym poziomie, a także służy głębokiemu powiązaniu ośrodków wiedzy z danym regionem.
- Uznaje znaczenie KET dla międzynarodowej konkurencyjności UE i jej zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że należy

zintensyfikować wymianę doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań między państwami członkowskimi i innymi regionami europejskimi oraz zwraca uwagę na znaczenie korzystania ze sprawdzonych rozwiązań na całym świecie.

8. Potwierdza wagę synergii między programami ramowymi, funduszami strukturalnymi i krajowymi strategiami dla realizacji szerszych celów UE w zakresie konkurencyjności i spójności.

9. Uznaje znaczenie przeglądu zasad pomocy państwa w zakresie innowacji i zwraca się do Komisji o stałe informowanie go o rozwoju sytuacji w tym zakresie.

10. Popiera propozycję Komisji dotyczącą powołania grupy ekspertów wysokiego szczebla, której zadaniem byłoby opracowanie wspólnej strategii długoterminowej w zakresie KET i wnioski, by Komisja od etapu początkowego stale informowała go o działaniu tej grupy, w tym o przeprowadzonych przez nią analizach i o jej zaleceniach politycznych.

11. Podziela wyrażoną w sprawozdaniu w sprawie nanotechnologii opinię, że w procesie rozwoju nanotechnologii należy połączyć aspekty związane ze zdrowiem, bezpieczeństwem i ochroną środowiska, a także nawiązać rzeczywisty dialog ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.

12. Uznaje znaczenie wnikliwego przeglądu istniejących przepisów UE zgodnie z wnioskiem Parlamentu Europejskiego i zsynchronizowania ich z przepisami i normami regionalnymi, gdyż nadmierna różnorodność przepisów może być niekorzystna dla międzynarodowej konkurencyjności europejskich regionów i państw członkowskich.

13. Uważa, że proponowane działania, zwłaszcza w odniesieniu do obecnego brzmienia komunikatu w sprawie KET, nie budzą sprzeciwu, jeżeli chodzi o ich zgodność zarówno z zasadą pomocniczości, jak i proporcjonalności.

Wpływ KET na konkurencyjność i innowacje

14. Podkreśla znaczenie KET jako podstawy praktycznych zastosowań, ich potencjalną rolę w nowym europejskim planie na rzecz innowacji oraz ich możliwości w zakresie podniesienia jakości życia i konkurencyjności europejskich regionów.

15. Uznaje, że należy nie tylko zwracać stałą uwagę na konkurencyjność poszczególnych sektorów, lecz również uwzględnić fakt, że przyszły dobrobyt Europy będzie coraz bardziej zależny od działalności międzysektorowej ⁽¹⁾.

16. Odnotowuje, że propagowanie różnorodnych zastosowań konkretnej wiedzy w wielu łańcuchach innowacji może doprowadzić do tworzenia nowych miejsc pracy na wszystkich szczeblach i pomóc utrzymać wiedzę w danym regionie ⁽¹⁾.

17. Apeluje o przeprowadzenie przeglądu programu ramowego UE w zakresie badań i rozwoju technologicznego (PR) i większe dostosowanie go do potrzeb MŚP, tak by ułatwić ich udział we wspólnych projektach europejskich i zwiększyć potencjał rozwoju KET na szczeblu regionalnym.

18. Stwierdza, że już dziś Europa jest mniej atrakcyjnym miejscem dla inwestycji przemysłowych w dziedzinie KET.

Aspekty społeczne KET

19. Zgadza się z wyrażoną w komunikacie w sprawie KET opinią, że ważne jest, by społeczeństwo posiadało wiedzę na temat KET i rozumiało ich znaczenie; uznaje także wagę proaktywnej strategii realizowanej z udziałem różnych zainteresowanych stron w celu podjęcia problemów wywołujących niepokój obywateli i informowania ich w sposób otwarty o korzyściach i zagrożeniach związanych z nowymi technologiami.

20. Przypomina o wyrażanej w swych wcześniejszych opiniach ⁽²⁾ potrzebie rzetelnego zrozumienia korzyści i zagrożeń związanych z nowymi technologiami, a także przekazywania informacji na ich temat, oraz o potrzebie przeprowadzania w razie konieczności badań w celu lepszego zrozumienia ewentualnych zagrożeń oraz oczekiwanych korzyści.

21. W związku z tym przyjmuje z zadowoleniem przyznanie większej roli Europejskiej Grupie do spraw Etyki w rzeczowej debacie na temat możliwości i zagrożeń związanych z bio- i nanotechnologiami.

22. Zgadza się z potrzebą omówienia oczekiwań i obaw społeczeństwa, tak jak wspomniano w sprawozdaniu w sprawie nanotechnologii i dołączonych do niego dokumentach.

23. Zachęca do promowania współpracy w obszarze zagadnień etycznych i społeczno-gospodarczych między szczeblem unijnym, krajowym i regionalnym.

24. Uważa, że UE powinna powołać europejską grupę zadaniową ds. innowacji społecznych, która nie działałaby w oderwaniu od polityki przemysłowej UE, lecz raczej stanowiła jej kluczowy element ⁽¹⁾.

25. Wzywa państwa członkowskie, aby wspólnie z wchodzącymi w ich skład regionami podejmowały skoordynowane decyzje dotyczące polityki w zakresie innowacji, a także środków i narzędzi służących jej pobudzeniu, tak aby efekty osiągnięte dzięki tej polityce mogły sprostać potrzebom występującym na szczeblu lokalnym i regionalnym ⁽³⁾.

⁽¹⁾ CdR 39/2006 fin.

⁽²⁾ CdR 174/2007 fin.

⁽³⁾ CdR 283/2008 fin.

26. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by w ramach polityki handlowej i dwustronnych umów dążyć do położenia kresu niedozwolonym subwencjom w krajach trzecich, a co za tym idzie, konkurencji opartej na subwencjach. O ile kraje trzecie nie są gotowe do przyjęcia tych warunków, UE i państwa członkowskie powinny bronić swych interesów technologicznych i gospodarczych skutecznymi środkami, by zapewnić Europie kluczowe technologie wspomagające, a w rezultacie gospodarkę opartą na wiedzy.

Infrastruktura i spójność

27. Apeluje o położenie większego nacisku na podnoszenie świadomości na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz na zachęcanie do poprawienia infrastruktury, gdyż są to niezbędne elementy rozwoju i wdrażania KET.

28. Zwraca uwagę na fakt, że europejska infrastruktura badawcza leży głównie w Europie Zachodniej i że należy propagować lepszą dystrybucję geograficzną w tym zakresie.

29. Uznaje potrzebę opracowania ram na szczeblu europejskim w celu zadbania o skuteczniejsze działanie infrastruktury badawczej i o usunięcie przeszkód w badaniach międzynarodowych.

30. Nalega, aby europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) uznać za alternatywny instrument prawny służący tworzeniu infrastruktur badawczych o wymiarze europejskim.

31. Podkreśla wagę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu wspólnych programów badawczych, gdyż są to kluczowe podmioty uczestniczące w opracowywaniu regionalnych strategii badań i innowacji; do nich należy często zarządzanie instytucjami badawczymi i to one wspierają tworzenie warunków sprzyjających innowacji.

32. Proponuje wprowadzenie zachęt w ramach funduszy strukturalnych w celu wsparcia badań i innowacji, w tym zróżnicowanych stawek i dotacji sprzyjających inwestycjom w projekty w tym zakresie.

33. Zachęca regiony i miasta do wspierania innowacji i przekazywania wiedzy między bazą naukową a przemysłem, poprawienia dostępności kapitału wysokiego ryzyka, również w odniesieniu do współpracy transgranicznej, a także do wspierania podmiotów stosujących innowacje technologiczne w patentach i do ich wykorzystywania.

34. Podkreśla szczególną rolę polityki spójności we wspieraniu innowacyjnej działalności w regionach.

35. Odnotowuje, że Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) może zapewnić wsparcie finansowe na rozwój umiejętności i modernizację struktur i systemów edukacyjnych poprzez finansowanie inkubatorów przedsiębiorczości i parków naukowych, a tym samym ułatwienie kontaktów między MŚP a uczelniami.

Zwiększenie udziału MŚP w partnerstwach publiczno-prywatnych

36. Podkreśla, że w ramach europejskiej polityki przemysłowej należy zwracać większą uwagę na interakcję między dużymi, średnimi i małymi przedsiębiorstwami, a zwłaszcza między MŚP a ośrodkami badawczymi⁽⁴⁾; akcentuje ponadto kluczowe znaczenie wykwalifikowanej siły roboczej dla tej interakcji i dla zakorzenienia przemysłu na szczeblu regionalnym.

37. Przypomina zasadniczą rolę współpracy między instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym, ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania uniwersytetów, szkół wyższych i ośrodków badawczych⁽⁵⁾. Odnotowuje znaczenie powiązania programu nauczania uniwersyteckiego z technologiami istotnymi dla siły roboczej danego regionu, by utrzymać tam wiedzę i konkurencyjność.

38. Nalega, by w ramach wykorzystywania funduszy strukturalnych przez regiony przesunięto akcenty na pobudzenie w szczególności popytu na badania i innowacje, a także na wsparcie powstałej w odpowiedzi na potrzeby użytkowników, otwartej innowacji jako potencjału regionalnego⁽⁶⁾.

Rozwój sytuacji w konkretnych sektorach

39. Uznaje, że w wielu sektorach zaczynają się już co pewien czas pojawiać spektakularne innowacje w zakresie produktów i marketingu, na przykład w sektorze spożywczym i farmaceutycznym (nauki biologiczne), technologii biomedycznej, a także w przemyśle motoryzacyjnym i w systemach zaawansowanych technologii⁽⁴⁾.

40. Zwraca uwagę na fakt, że biotechnologia, oprócz zastosowań w dziedzinie ochrony zdrowia, żywności i pasz, jest źródłem przyszłościowych rozwiązań alternatywnych w branży przemysłu chemicznego⁽⁷⁾.

41. Apeluje o rozwijanie współistnienia różnych praktyk rolniczych, nie tylko z uwagi na dobrą praktykę rolniczą, ale także pod kątem opartej na tolerancji i zaufaniu wymiany informacji, koordynacji i współpracy pomiędzy sąsiadującymi ze sobą rolnikami⁽⁷⁾.

42. Z zadowoleniem przyjmuje działania Komisji mające na celu zapewnienie bezpiecznego i skutecznego wykorzystania nowoczesnej biotechnologii w krajach rozwijających się oraz rozwój umiejętności oceniania ryzyka i zarządzania nim przez te kraje, tak by wesprzeć zachowanie i zrównoważone wykorzystanie zasobów genetycznych w tych krajach⁽⁷⁾.

43. Podkreśla potrzebę opracowania odpowiednich metod oceny bezpieczeństwa nanotechnologii, a także stworzenia stosownych ram politycznych i prawnych, zanim nastąpi dalsza penetracja rynku.

44. Podkreśla potrzebę nadania priorytetowego znaczenia opracowaniu rzetelniejszej oceny zgodności technologii z zasadami zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza poprzez skupienie się na początkowym etapie ich rozwoju, zanim będą one bliskie wprowadzenia na rynek. Odnotowuje, że może to ostatecznie doprowadzić do opracowania niezależnych ram metodologicznych służących sporządzaniu ocen ryzyka i zarządzaniu nim, a także do przeprowadzania badań na temat ich wpływu na społeczeństwo.

45. Wzywa do wzmocnienia funkcji prognozowania we wszystkich służbach Komisji Europejskiej, zwłaszcza w zakresie technologii, by ułatwić wczesne wykrywanie nowo pojawiających się problemów. Należy dokonać oceny istotności, spójności i efektywności prawodawstwa i polityki, ich wdrażania oraz oddziaływania na społeczeństwo i gospodarkę⁽⁷⁾.

Bruksela, 14 kwietnia 2010 r.

*Pierwszy Wiceprzewodniczący
Komitetu Regionów*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁵⁾ CdR 263/2007 fin.

⁽⁶⁾ CdR 39/2006 fin.

⁽⁷⁾ CdR 174/2007 fin.